

LASER PARTNER

Oficiální orgán
Společnosti pro využití
laseru v medicíně CLS JEP

Official paper
of the Czech Society for
the Use of Laser in Medicine

Vydáváno s oficiální odbornou podporou EMLA

Edited under official scientific support of EMLA

www.laserpartner.cz
On-line česká verze: ISSN 1213-1156

www.laserpartner.org
On-line English version: ISSN 1213-3027

Clinixperience - všechny ročníky
2000

19. Terapeutický laser v léčbě arteriosklerózy dolních končetin (19.10.2000)

Terapeutický laser v léčbě arteriosklerózy dolních končetin

Attia M. A., El-Kashef H.
Laser Center, Alhikmah Hospital, El-Mansoura, Egypt
Physics Department, Faculty of Science, Tanta, Egypt

Abstrakt

Dvacet pacientů s arteriosklerózou dolních končetin bylo ošetřeno terapeutickým laserem s aplikací HeNe (632 nm) laseru 20 mW kontinuálně na lumbární etáž páteře a současně byl aplikován transkutánně scannerem kontinuální diodový laser (830 nm) na lumbární oblast po dobu 30 minut šestkrát týdně po dva měsíce. Průměrné procento úspěšnosti bylo 87,2 %. Výsledky studie naznačují, že laserová terapie může příznivě ovlivnit arteriosklerózu dolních končetin, která se obvykle léčí jen obtížně.

Úvod

Arterioskleróza je chronické obliterativní onemocnění, které ovlivňuje spodní část aorty, její hlavní větve a arterie, zásobující končetiny. Touto poruchou jsou postiženi převážně pacienti mezi 45 - 70 lety věku. Projevuje se mnohem častěji u mužů než u žen. Může být způsobena chybou v metabolismu lipidů (Oliver, 1955). Buck (1959) věřil, že abnormální vaskularizace arteriální stěny může být rovněž významným prvkem v rozvoji této choroby. Také se musíme zmínit o otázce dědičnosti jako o patogenetickém faktoru této choroby (McKusick, 1958). Pacienti si stěžují na typické bolesti končetin s občasným kulháním a potížemi s chůzí, které přecházejí nakonec do bolestí v klidovém stavu, obvykle v noci, charakterizovaných pocitem chladu nebo pálení, hyperestézie a palčivé bolesti (Abramson, 1974). Účelem této studie bylo zhodnocení účinnosti terapeutického laseru v léčbě arteriosklerózy.

Materiály a metody

Do studie bylo zahrnuto dvacet pacientů s arteriosklerózou dolních končetin z ambulantního oddělení nemocnice. Poměr mužů a žen byl 4 : 1. Věk se pohyboval od 45 do 69 let. Délka trvání symptomů se pohybovala od 1 do 8 měsíců (Tabulka 1). Pacienti si stěžovali na bolest v obou lýtkových svalech po ujití vzdálenosti (klaudikační interval) v rozsahu 200 až 500 metrů. Tři pacienti si stěžovali na klidovou bolest v noci. Klinické vyšetření prokázalo palpační nález na stěnách povrchových arterií, zvláště u dorsalis pedis. V naší studii byl klaudikační interval v metrech určen u každého pacienta ještě před ošetřením. Zdraví kontrolní jedinci z patientské věkové skupiny ušli průměrně 1500 metrů aniž by pocítili bolest v lýtku.

Výsledky

Zmírnění bolestí jsme dosáhli u 16 pacientů, kteří absolvovali od 3 do 7 ošetření. Osm pacientů bylo

schopno ujít 1500 metrů bez toho, že by pocítili jakoukoliv bolest v lýtkovém svalu, a tudíž procento úspěšnosti u nich činí 100 %. Zbývající pacienti vykazovali zlepšení v rozsahu od 73 do 95 % (Tabulka 2). Tři pacienti přerušili léčení z důvodů, které s léčbou nesouvisely. Jeden pacient ve věku 69 let s klaudikačním intervalem 240 metrů nevykazoval žádné zlepšení ani po 4 měsících a 7 sériích léčby. Střední procento úspěšnosti bylo 87,2 %.

Diskuse

Diskutovat o léčbě arteriosklerózy nebylo snadné a pokroky byly učiněny teprve v posledních 20 letech. Ačkoliv je fyzikální terapie pouze částí celkové léčby arteriosklerózy dolních končetin, mohla by hrát v této léčbě důležitou roli. V literatuře, která se zaměřuje na laserovou terapii, nebyly nalezeny žádné zmínky o používání LLLT v terapii arteriosklerózy. Tato práce ukázala, že laserová terapie má schopnost zvýšit cirkulaci ve svalech a při delším trvání terapie lze v případech arteriosklerózy dosáhnout výrazného zlepšení cirkulace. Laserová terapie neovlivňuje pouze povrchovou cirkulaci, ale má vliv i na cirkulaci hlubokou. Mechanismus působení je pravděpodobně způsoben účinkem na sympatikus, ale mohl by být použit i pro běžnou excitaci kůže. Dá se předpokládat, že kromě zvýšení prahu bolestivosti (Nikolova, 1968) a prahu svalových vzruchů dochází i ke zvýšení u prahu sympatické stimulace (Pabst, 1960). Při této paravertebrální aplikaci musíme přiznat ovlivnění sympatiku větší důležitostí před přímým vasometrickým působením, které předpokládají někteří autoři (Monode, 1951; Zinn, 1956).

Výsledky, získané při léčbě arteriosklerózy s použitím terapeutického laseru, jsou jistě založeny na množství nejrůznějších efektů. V první řadě je zde sympatické působení. Také analgetický účinek tohoto typu léčby si zaslouží zvláštní pozornosti, protože právě ten bývá příčinou subjektivního zlepšení, které často předchází objektivnímu zlepšení stavu v případech vážné arteriosklerózy, kde bolesti přetrvávají i v klidovém stavu. Bolesti v klidu také neznamenají přítomnost ireverzibilních patologických změn, protože i oni tři pacienti s bolestmi v klidu vykazovali jisté zlepšení. U pacienta, který se nezlepšil ani po sedmi sériích, mohlo jít o nevratnou patologickou změnu a rovněž věk 69 let mohl přispět k selhání léčby.

Závěr

S laserovou terapií můžeme při léčbě periferní arteriosklerózy počítat.

Tabulka 1 - Klinické údaje a klaudikační interval

Č.	Věk	Pohlaví	Délka trvání bolestí v měsících	Klaudikační interval v m
1.	45	muž	7	250
2.	50	muž	6	300
3.	49	muž	4	bolesti trvají
4.	55	žena	3	360
5.	54	muž	4	380
6.	60	muž	6	200
7.	58	muž	8	320
8.	69	muž	4	240
9.	63	muž	3	bolesti trvají
10.	60	muž	4	350
11.	62	muž	3	380
12.	59	muž	4	400
13.	58	žena	5	450
14.	56	žena	6	500
15.	60	muž	7	300
16.	55	muž	2	250
17.	54	muž	1	bolesti trvají
18.	60	žena	3	350
19.	64	muž	2	300
20.	58	muž	5	260

Tabulka 2 - Klaudikační interval před léčbou a délka chůze bez pocitu bolesti po léčbě

Č.	Vzdálenost před léčbou	Vzdálenost po léčbě	Procento zlepšení
1.	250	1300	84%
2.	300	1450	85.8%
3.	bolesti trvají	1100	73.3%
4.	360	1500	100%
5.	380	1500	100%
6.	200	přerušeno	-
7.	320	1350	87.2%
8.	240	žádné zlepšení	0%
9.	bolesti trvají	1200	80%
10.	350	přerušeno	-
11.	380	1500	100%
12.	400	1500	100%
13.	450	1500	100%
14.	500	1500	100%
15.	300	1500	100%
16.	250	1350	88%
17.	bolesti trvají	1250	83.3%
18.	350	1500	100%
19.	300	1400	91.6%
20.	260	přerušeno	-

19.10.2000

*****

Sponzorováno / Sponsored by: [MediCom](#)